

ΣτΕ Ολ 1439/2020

Πρόεδρος: Α. Ράντος

Εισηγητής: Γ. Τσιμέκας, Σύμβουλος

Με την 1439/2020 απόφαση της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε σε πιλοτική δίκη του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 3900/2010, κατόπιν αιτήσεως του Ε.Φ.Κ.Α., κρίθηκαν τα εξής:

α) Η θεσπισθείσα με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του ν. 4387/2016 ρύθμιση της συνέχισης καταβολής των κύριων συντάξεων, όπως είχαν διαμορφωθεί την 31.12.2014, δηλαδή με τις μειώσεις που επήλθαν με τους ν. 4051/2012 και 4093/2012 για το χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος του νόμου 4387/2016, δηλαδή από 12.5.2016 και εφεξής, είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ, όπως κρίθηκε με την απόφαση 1891/2019 της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οι εν λόγω μειώσεις, από τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 και εφεξής, έχουν ως νόμιμο έρεισμα την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του τελευταίου αυτού νόμου, από το χρονικό δε αυτό σημείο και εφεξής (12.5.2016) είναι νόμιμες. Εξ άλλου, με την απόφαση 1890/2019 της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (σκέψη 20), κρίθηκε καταρχήν συνταγματικώς θεμιτή η εκ νέου κατ' ουσίαν θέσπιση των ως άνω περικοπών στο πλαίσιο επανυπολογισμού και των επικουρικών συντάξεων.

β) Η θεσπισθείσα με την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του ν. 4387/2016 ρύθμιση, η οποία, όπως εκτέθηκε, είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και την Ε.Σ.Δ.Α., δεν θεράπευσε την διαγνωσθείσα με τις 2287-2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας αντισυνταγματικότητα των διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012 με τις οποίες επιβλήθηκαν οι εν λόγω μειώσεις, αλλά ισχύει από τη δημοσίευση του ανωτέρω νόμου, δηλαδή από 12.5.2016 και εφεξής και όχι αναδρομικώς· δεν ανατρέχει, συνεπώς, στο χρόνο θεσπίσεως των εν λόγω περικοπών και, επομένως, δεν καταλαμβάνει ρυθμιστικά και το προγενέστερο της δημοσιεύσεως του ν. 4387/2016 διάστημα από 1.1.2013 έως την 11.5.2016 - υπό την έννοια της αναδρομικής ισχυροποιήσεως των επιβληθεισών με τους ανωτέρω νόμους περικοπών - για το οποίο ισχύουν τα κριθέντα με τις 2287-2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (μειοψηφία). Όπως κρίθηκε δε με τις αποφάσεις αυτές, οι μειώσεις των συντάξεων που επιβλήθηκαν με τους νόμους 4051/2012 και 4093/2012 αντίκεινται στο Σύνταγμα (άρθρα 2 παρ. 1, 4 παρ. 1 και 5, 22 παρ. 5, 25 παρ. 1 και 4, και 106 παρ. 1 αυτού) και στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες. Η κρίση αυτή καταλαμβάνει το χρονικό διάστημα από της θεσπίσεως των εν λόγω μειώσεων μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016, από το χρονικό δε αυτό σημείο (12.5.2016) και εφεξής οι εν λόγω μειώσεις έχουν ως νόμιμο έρεισμα την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του τελευταίου αυτού νόμου. Συνεπώς, οι εν λόγω μειώσεις δεν είναι νόμιμες για το χρονικό διάστημα από της θεσπίσεως των μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4387/2016 (12.5.2016), ενόψει, όμως, του περιορισμού της ισχύος των αποτελεσμάτων που έθεσαν οι 2287-2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Δικαστηρίου, τη διαγνωσθείσα αντισυνταγματικότητα των επίμαχων διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012 και την διαπιστωθείσα αντίθεση αυτών προς το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου, για χρονικά διαστήματα προγενέστερα του χρόνου δημοσιεύσεως των αποφάσεων αυτών (από της θεσπίσεως των εν λόγω μειώσεων μέχρι 10.6.2015) μπορούν να επικαλεσθούν μόνον όσοι έχουν ασκήσει ένδικο βοηθήματα μέχρι τη δημοσίευση των εν λόγω αποφάσεων (10.6.2015).

γ) Με βάση τις κρίσεις των αποφάσεων της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας 2287-2288/2015 και 1891/2019, η διαγνωσθείσα αντίθεση προς υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις των προαναφερθεισών διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, με τις οποίες θεσπίσθηκαν οι μειώσεις των συντάξεων, δεν δύναται να θεραπευθεί με μεταγενέστερες της δημοσιεύσεως των εν λόγω νόμων μελέτες, όπως είναι οι

μελέτες που συνοδεύουν τον μεταγενέστερο ν. 4387/2016, για το χρονικό διάστημα από της θεσπίσεώς των έως 11.5.2016, και

δ) Ο χρονικός περιορισμός της ισχύος των αποτελεσμάτων που έθεσαν οι 2287-2288/2015 αποφάσεις της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν αφορά μόνον τη διαπίστωση της αντίθεσης προς το Σύνταγμα των διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, αλλά καταλαμβάνει και τη διαπιστωθείσα αντίθεση αυτών προς το άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α.